

Jāņem vērā, ka brīdī, kad atnāk uzņēmums un apliecinā, ka ir gatavs strādāt kopā ar mums, viņam ir vieni vienīgi izdevumi. Ja pateiksim, ka gribam noteiktus procentus no peļņas, viņš godīgi pateiks, ka nekādas peļņas nav un nauda vispirms jānopelna. Tāpēc universitātes ieguldījums jāskatās daudz plašāk – tās iesaiste ir svarīga, lai uzņēmums varētu augt. Mēs neesam biznesa organizācija, mēs dodam iespējas.

Universitāte kā attīstības katalizators?

Tieši tā! Tāpēc nav jēgas mērīt, cik liels ir ienākums no viena patenta. Mēs radām iespējas uzņēmumiem pelnīt, izmantojot zinātniskās iestrādes. Ir uzņēmumi, kas rada noteiktas lietas, un mēs tur nepiedalāmies, bet bez mūsu iesaistes viņiem nekas nebūtu sanācis.

Vai šis uzņēmēju un universitātes sadarbības rezultātā zinātnieki nesāk aizplūst no augstskolas?

Protams, bet zinātnieki tomēr pārsvarā vēlas strādāt labos projektos. Šobrīd mēs esam atvērti Eiropai. Ja esat veiksmīgs zinātnieks, varat iesaistīties labos projektos, un ir pilnīgi vienalga, kur atrodaties. Ir projekti, kuros strādā zinātnieki no dažādām valstīm. Algas, protams, atšķiras, jo Eiropas līmenī tās ir ievērojami augstākas. Un kāda gan starpība, kur šis zinātnieks dzīvo – Mārupē vai Rivjērā, kur dzīve ir dārgāka. Iespējas ir pilnīgi vienādas. Svarīgi piedalīties projektos, iesaistīties starptautiskajos tīklos.

Kādas problēmas jāatrisina, lai sadarbība starp biznesu un zinātni Latvijā veiksmīgi attīstītos?

Vispirms jau ir svarīgi valsts līmenī pateikt, ka universitātes uzdevums ir radīt idejas, nevis pelnīt. Tāpat universitāšu iesaiste uzņēmējdarbībā jāuztver nopietni – mēs sniedzam zināšanas, pirmo motivāciju, lai students pēc tam varētu radīt savu biznesu. Ir vajadzīgs arī sākuma kapitāls, lai varētu rīkoties, ko vismaz pagaidām piesaistām no Eiropas fondiem. Mēs neuzbāžamies, bet jāsaprot, ka bez pirmā soļa nebūs otrā. Ir svarīgi motivēt, pastumt uz priekšu cilvēkus, kuri vēl nav līdz galam pārliecināti par savām idejām. Dažādi atbalsta mehānismi ir svarīgi tieši agrīnajā stadijā. Jābūt programmai, lai universitātes attīstītu inovāciju kapacitāti. Tagad Latvijā ir inovāciju granti, RTU šajā programmā ir iesaistīta, un mēs tos izmantosim. Tā ir jauna vēsma, no kuras rodas attīstība.

Kuras jomas, nozares redzat kā Latvijas nākotni?

Mums jau ir vēsturiskas iestrādes inženierijā. Daudz vairāk uzmanības būtu jāpievērš tādām jomām kā robotika, mākslīgais intelekts. Tāpat jārunā par dažādu materiālu izstrādi, arī farmāciju – jaunām zālēm, implantiem, dažādiem ārstniecības virzieniem. Runa ir par moderno medicīnu. Pēdējā laikā Latvija sevi labi pozicionē arī klimata tehnoloģiju jomā – tam visam ir nākotne.

RTU ir izstrādājusi tehnoloģiju, kā iegūt zivju eļļu no atkritumiem.

Jā! Strādājam, lai atkritumus varētu izmantot zivju eļļas, degvielas, biogāzes ieguvei. Runa ir par zaļajām tehnoloģijām – Latvijā ir spējīgi šīs jomas zinātnieki. Tāpat mums ir ļoti labi speciālisti medicīnā, biomedicīnā. Īpaši jāizceļ reģeneratīvā medicīna – mums ir materiāli, ar kuriem var aizvietot zobus, žokļus, kaulus. Visus šos virzienus ir vērts attīstīt tālāk.

Cik liels pieprasījums pēc šeit radītajām jaunajām idejām ir ārpus Latvijas?

Tas viss tiek pārdots ārzemēs. Mēs neatbalstām tādu projektu izstrādi, kas paredzēti tikai Latvijai – tam nebūtu jēgas. Latvijā tiek realizēti varbūt kādi 10%. Jaunam produktam jābūt ar lielu apgrozījumu, tas jāstartē ārvalstīs.

Vai Latvijā ir attīstīts zinātnes mārketingš?

Teiksim tā – nav tik slikti. Aktivitātes tiek veiktas, bet, lai izvērtētu, cik tās ir efektīvas, jāsaprot, vai valsts iedzīvotāji tic, ka zinātne ir svarīga un tajā ir jāiegulda. Cilvēki it kā to saprot, bet tajā brīdī, kad jāpasaka, kur labāk ieguldīt naudu – veselības aprūpē vai zinātnē, – parasti izšķiršanās nav par labu zinātnei. Tie, kas interesējas par ekonomiku, zina, ka bez zinātnes un inovācijām nekas daudz nav iespējams. Var teikt, ka cilvēki to saprot vārdos, bet ne darbos, tādēļ zinātnes komunikācijai vajadzētu būt mērķtiecīgākai, lai cilvēkiem nebūtu tādu šaubu. Tas, vai investīcijām zinātnē būs atdeve, visbiežāk cilvēkiem joprojām ir kaut kas netverams. No mums gaida pierādījumus un skaidrojumus, ka bez zinātnes ekonomikas attīstībai nav variantu. Ar ko tad vēl mēs varam Eiropā konkurēt – ar pirtslotām, kartupeļiem un medu?! Nu, nevaram mēs vairs konkurēt ar šādiem produktiem. Visiem produktiem ir jārada pievienotā vērtība, pielietojot zinātni. Ir sajūta, ka cilvēki tam netic. Man ir teikts, ka mēs prasām naudu, lai darītu to, ko paši gribam. Cilvēki nesaprot, ko mēs darām, it īpaši, ja runa ir par fundamentālo zinātni. Piemēram, ASV par nepieciešamību ieguldīt zinātnē šaubu nav – varbūt tāpēc, ka viņi ir bijuši uz Mēness. Jēdzienam “zinātne” tur ir nopietns skanējums, bet pie mums tā gluži nav, iespējams, tādēļ, ka padomju gados zinātni vairāk izmantoja militārām vajadzībām, nevis ekonomikas attīstībai. Tāpat cilvēkiem dzīvā atmiņā vēl ir deviņdesmitie gadi, kad daudzi kļuva bagāti, pērkot un pārdodot. Tagad nākas stāstīt, ka, tirgojot to pašu margarīnu, neatkarīgi no cenas nopelnīt vairs nevar. Jālauz paradigma, ka zinātne tikai izšķērdē naudu.

Uzņēmumiem bieži bail ieguldīt zinātnē, jo atdeves, ja zinātniekam nekas nesanāk, var arī nebūt.

Nav jau daudz tādu uzņēmumu, kas būtu tam gatavi. Skaidrs, ka tiks radīti arvien jauni bezpilota lidaparāti, atradīs jaunus veidus, kā aizvietot cilvēku kaulus, aknas utt. Drīzāk jāatbild, vai uzņēmumi ir gatavi ieguldīt zinātnē, rēķinoties, ka reizēm var arī nesanākt.